INFRACŢIUNEA DE PROXENETISM: CONTROVERSE, SOLUŢII, PERSPECTIVE

Dan FURCULIȚA

CZU: 343.545:343(478) dan.furculita.99@gmail.com

It is important to establish the legal nature of the crime, to carry out extensive legal research, scientific and historical research on pimping, to develop legislative proposals to improve the rules, which provide for liability for the crime of pimping. Human history shows that the basic transformations of social life are always accompanied by considerable increases in crime, especially in its most dangerous forms, which parasitize on the basis of the weakened organism of society. Thus, in realities where poverty, unemployment, lack of opportunities for the younger generations and low level of education persist in society, the phenomenon of pimping and prostitution has become more common.

Secolul XX şi-a adus contribuţia la dezvoltarea criminalităţii, în special ceea ce vizează procesele de dezorganizare socială sau activităţi infracţionale, care îşi au baza pe obţinerea unor profituri mari, rapide şi uşoare, caracterizate prin diverse forme ale infracţionalităţii, cum ar fi: traficul de fiinţe umane, contrabanda, traficul ilegal de stupefiante, proxenetism şi, desigur, nu în ultimul rând prostituţia. Anual, milioane de oameni din întreaga lume devin victime ale infracţiunii de proxenetism. Fiind un fenomen nou, a devenit pentru Republica Moldova o problemă de ordin naţional. Proxenetismul a devenit un fenomen alarmant care, pe zi ce trece, ia proporţii tot mai mari.

În fiecare societate persistă un anumit sistem de norme şi valori strict determinate, care formează conduita socială dintr-un stat. Din acest motiv, societatea critică şi monitorizează comportamentul membrilor săi, mai ales din punctul de vedere al conformării acestui comportament la regulile unanim recunoscute. Mai mulţi autori consideră că noţiunea de „comportament social deviant" include în sine crime şi alte delicte, inclusiv beţia, alcoolismul, narcomania, sinuciderea etc.

Constituţia Republicii Moldova prevede la art. 36 că „dreptul la ocrotirea sănătăţii" [1], statul are prerogativa de a stimula activitatea direcţionată spre îmbunătăţirea stării de sănătate a cetăţenilor, dar în acelaşi timp trebuie să prevadă pedepse aspre aplicabile persoanelor care încalcă regulile sanitaro-epidemiologice şi care pun în pericol viaţa şi sănătatea populaţiei. În scopul ocrotirii sănătăţii publice împotriva oricăror atentate, legea penală interzice săvârşirea faptelor care pot avea drept consecinţă răspândirea diferitelor boli infecţioase. Pentru săvârşirea acestor fapte în Codul penal şi Codul contravenţional al Republicii Moldova se prevede, la diferite articole incluse în Capitolul VIII CP, şi Capitolul VII CC, pedepse a căror mărime este determinată în fiecare caz concret de gradul prejudiciabil al faptei săvârşite.

În ordinea juridică naţională, cum am menţionat şi *supra*, proxenetismul este prevăzut la art.220 Cap. VIII Cod penal – Infracţiuni contra sănătăţii publice şi convieţuirii sociale, în următorii termeni: „*Îndemnul sau determinarea la prostituţie ori înlesnirea practicării prostituţiei, ori tragerea de foloase de pe urma practicării prostituţiei de către o altă persoană, dacă fapta nu întruneşte elementele traficului de fiinţe umane*”.

Potrivit legii penale autohtone, răspunderea pentru proxenetism se poate agrava în condiţiile prevăzute de alin.(2) art.220 CP RM, atunci când acţiunile sunt săvârşite: a) asupra a două sau mai multor persoane; b) asupra unei femei gravide; c) de două sau mai multe persoane; d) de o persoană publică, de o persoană cu funcţie de răspundere, de o persoană cu funcţie de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcţionar internaţional, precum şi în condiţiile alin. (3) al aceluiaşi articol, atunci când acţiunile sunt săvârşite de un grup criminal organizat sau de o organizaţie criminală [2].

Proxenetismul poate fi văzut sub două concepte: ca fenomen social ce constituie o parte componentă a prostituţiei şi ca fenomen juridic.

Ca fenomen social proxenetismul este o parte componentă a prostituţiei, deoarece anume de la această faptă îşi are începutul, citându-l pe autorul Adler Laure, care ne spune că „*o prostituată fără proxenet nu este prostituată* [3, p. 44]. Cu alte cuvinte, dacă nu ar fi existat prostituţia, nu ar fi existat nici infracţiunea de proxenetism. Mai mult decât atât, între aceste fapte există o legătură directă şi reciprocă, ce se exprimă prin actele de organizare şi exploatare a prostituţiei exercitate de proxenet şi întreţinerea, care este acordată de prostituată persoanei care se ocupă cu proxenetismul. Toate actele exercitate în cadrul proxenetismului pot fi divizate în două categorii: a) actele de exploatare a prostituţiei şi b) actele de organizare a prostituţiei.

Ca fenomen juridic, proxenetismul reprezintă un comportament deviant, ce contravine normelor de drept şi morale şi celor de convieţuire socială, şi se pedepseşte în baza legislaţiei juridice penale şi contravenţionale. Aceasta se manifestă printr-un şir de acţiuni, cum ar fi: îndemnul, determinarea la prostituţie, înlesnirea practicării prostituţiei, tragerea de foloase de pe urma practicării prostituţiei şi altele. În acest sens, proxenetismul este văzut ca o formă de parazitism social, ce se exprimă prin exploatarea persoanei care practică prostituţia şi traiul din contul acesteia.

Deducem faptul că infracţiunea de proxenetism determină apariţia unui şir de controverse şi neclarităţi, ce necesită a fi perfecţionate în ceea ce vizează cadrul legislativ. Unul din elementele ce denotă existenţa unei dispute în acest sens este victima infracţiunii de proxenetism, care creează confuzii în ceeace vizează aplicrea corectă a normei cât şi incriminarea acestor fapte de către organele de drept din Republica Moldova. Unii autori, sau oameni din domeniul dreptului, consideră că infracţiunea de proxenetism are victimă, deoarece într-o oarecare măsură se află sub influenţa şi manipularea proxenetului, în timp ce altă categorie de autori şi profesionişti consideră că infracţiunea data nu are victimă, deoarece acţiunile persoanei ce practică prostituţia sunt libere, nefiind puse sub presiune sau constrângere din partea făptuitorului,

consimţământul acesteia fiind unul ferm şi bine determinat. În condiţiile reale, considerăm că infracţiunea de proxenetism are ca subiect victimă, însă doar în condiţiile în care aceasta este săvârşită în concurs cu alte infracţiuni ce cauzează persoanei care practică prostituţia un prejudiciu material sau moral considerabil.

O altă problemă, sau îi mai putem spune o lacună, se reflectă în limitele calificării infracţiunii de proxenetism, ce ia forma traficului de fiinţe umane sau traficului de copii. Cum am menţionat şi *supra*, suntem în prezenţa proxenetismului ori de câte ori există consimţământul persoanei, care se realizează printr-o înţelegere. Însă în situaţia minorilor, chiar dacă aceştia îşi oferă consimţământul de a practica prostituţia, se consideră că fiind viciati, din cauza vulnerabilităţii determinate de vârsta fragedă a acestora, fapt ce denotă incapacitatea lor de a lua decizii rationale, nu avem în vedere că este o problemă de ordin psihologic, ci cauza este vârsta în care persoana nu îşi dă seama de consecintele care pot surveni de pe urma practicării acestui gen de activitate. Tangenţial, dacă persoana ce a împlinit 18 ani ia benevol, fără vreo oarecare presiune, imixtiune a făptuitorului, decizia de a se prostitua, faptele vor fi calificate conform art. 220 CP RM. În situaţia în care persoana ia decizia de a se prostitua sub o anume presiune şi imixtiune din partea făptuitorului sau manifestate sub una sau mai multe acţiuni principale şi adiacente ale celui din urmă reflectate în art. 165 CP RM, fapta va cădea sub incidenţa infracţiunii de trafic de fiinţe umane. În cazul proxenetismului, făptuitorul trage foloase, dar paralel şi persoana ce practică prostituţia îşi însuşeşte o parte din beneficii. În situaţia traficului de fiinţe umane, întreaga activitate are ca scop exclusiv exploatarea victimei, adică beneficiul obţinut este asimilat în întregime sau într-o proporţie mai mare către traficanţi.

Referinţe:

1. Constituţia Republicii Moldova din 27.08.1994. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.78 din 29.03.2016.
2. *Codul penal al Republicii Moldova.* Nr.985-XV din 18.04.2002, în vigoare de la 12.06.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, din 13.09.2002, nr.128-129/1012.
3. ADLER, L. *Casele de toleranţă între 1830 şi 1930.* Bucureşti: Corint, 2004.

Recomandat
***Mihaela BOTNARENCO**, dr., conf.univ.*